

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felolós szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1.
Egyes számok kaphatók: a dohánytörzsdékben.

A Népszövetség érdekében.

Az Orsz. Kath. Szövetség egyházmegyei képviselője, mely oly kitűnően váltak be egyházunk szociális, kulturális missziójának érvényesítésében, legutóbbi gyűlésében abban állapodott meg, hogy a Kath. Népszövetséget az egyházmegye területén husvét utáni III. vasárnapon szervezi községenkint. E fontos és dicséretes törekvés annyira szívemen fekszik, hogy külön föl akarom hívni a nt. lelkeskedő papság figyelmét ez akcióra s ajánlom s kérem, hogy ahol csak lehetséges, alakítsák meg a Kath. Népszövetséget.

A Kath. Népszövetség nagy, szociális akció. Abból a gondolatból indul ki, hogy a népművelés nagy munkájában s a társadalom keresztény szellemének biztosítására immár a legvitalisabb erkölcsi s anyagi erőket kell a küzdelemre hívni s a *hitbeli meggyőződést, a kulturális mozgalmat s gazdasági érdekeket* szervezve kell beleállítani a szellemek s a világnézetek, a szenvedélyek és szenvedések harcába. Ha valamikor, úgy bizonyára most kell mindent megmozgatni, s az egész népenergiát a veszélyeztetett *hitbeli, kulturális s gazdasági* boldogulás szolgálatába lefogni.

A Kath. Népszövetség mindhárom irányban akar dolgozni.

a) Alapjául a hitet s a meggyőződés legmélyebb közösségét, a hitbeli egységet veszi. Mi mindenben világnézetünk szerint gondolkodunk: s cselekszünk, ami világnézetünk pedig a mi hitünk. Mi mindenbe először is lelket akarunk, azt nézzük elsőrendű erőforrásnak, miután tudjuk, hogy ez ad értelmet az életnek s belőle fakad az erkölcsi erőmunkára éppúgy, mint szenvedésre. Ezt elhanyagolnunk nem szabad s ignorálnunk szélesebb érdekvonalak megvonásáért nem lehet. Mikor tehát szervezni akarunk népet életre s boldogulásra, de munkára s összetartásra is, akkor ezt a szervezetet hittel, lélekkel kell telítenünk, tehát hitbeli, kath. alapokra fektetnünk.

Annál szükségesebb ez, mert végre is mi szervezkedni akarunk a másik, ugyan csak erősen s fanatizmussal szervezkedő hatalom ellen, mely tagad hitet, gúnyol vallást, de vesztere s ami nagy előnyünkre ignorálja ezzel a hitből s lélekből fakadó erkölcsi erőket is; úgy tesz mintha az élet, tehát a társadalmi kérdés is tisztán anyagi, gazdasági probléma volna s gazdasággal azonosít kulturát s életet. Ezzel tehát tagadja, becsmérl s bizonyára el is sorvasztja azt a belső világot, mely hitből való s lelkünket boldogítja. Kár volna, ha mi, kik e lázas szervezést látjuk s azt hibáztatjuk, — kik egyoldalúságát cáfoljuk s gyűlölködésétől mindenkit övni iparkodunk, a népszervezést az egyedüli helyes alapon, a

vallásos meggyőződés s erkölcs alapján meg nem indítanók; ha ki nem domborítanak élesen, hogy kultúra s élet elsősorban lélek, hit s erkölcsi erő, melyet a hitetlenség mérgez és öl s melyet viszont nekünk övnünk s emelnünk kell, hogy e biztosított erőforrásokból merítsünk a védelemhez, meg a sikeres előnyomuláshoz is lelket és kitarást. Használjuk hát föl k. fiaim s testvéreim helyzetünknek óriás előnyét s szabadítsuk föl a legnagyobb erőt a hűveknek megmozgatására, mely mozgalom senkit sem gázol el, hanem egyházat, hazát, népet véd és emel.

b) De a hitbeli alap még nem épület. Az élet nemcsak hit, hanem hitből való cselekvés és küzdelem és szenvedés s reméljük, győzelem. A kath. népszövetség az élet nagy érdekeinek szolgálalába akar beleállni az egész vonalon, — szervezet akar lenni, mely erőérzést s öntudatot nevel, hogy azt a helyes kulturirányzatban mozgósítsa s vele a jobb életet s társadalmat kialakítani segítse. Híten, erkölcsön, szóval az élet lelken kívül a keresztény világnézet a népet más nagy terein akar most érvényesíteni s a nép vágjait s érdekeit kielégíteni. E vágjakat észre nem venni szinte lehetetlenség. Megmozdul a népletek az elmaradottakban s világhossz után vágyik, növeli a gyárban, a műhelyben, a szántóföldön az anyag erőivel küzdőkben az éhséget a kultúra erkölcsi, szellemi javai iránt; igazi népintézményeket akar látni az államban, a társadalomban; államot, megyét, várost, falut; jóléti intézményeket, iskolát, társadalmat a fejlettebb népletek, képére s hasonlatosságára kívánja átforgalmazni! Mennyire szükséges, hogy legyen szervezet, mely a keresztény testvériség és összetartás szellemétől áthatva megmozgatni tudna szükség esetén tömegeket, — szervezet, mely a közös nagy életérdekek melegével tudná összefogni az embereket, — szervezet, mely 20—50—100 emberből álló csoportokban mindmennyi gyűpontban, tudna tömöríteni lelkesülést, érdeklődést és visszahatást. Új idegduok kellenek a nagy testnek, kellenek a közös érzésnek; ily gyűpontokban halmozódik föl s gyul ki a lélek, az öntudat ereje.

c) Továbbá a mai közállapot s a kulturális haladás az anyagi érdekek fölkarolását teszi szükségessé. A szociáldemokrácia épp az által ad tápot az élet küzdelmeiben álló elemeknek, hogy az elégtelennek millióinak a boldogulás perspektíváit nyitja meg... természetesen szemfényvesztéssel. A kath. Népszövetség ezzel szemben a nép anyagi érdekeit éppoly lelkesen, de helyesen is föl akarja karolni s a mi az anyagi érdekek szolgálatában legszükségesebb, az egyes városokban s falukban a sikerek kiküzdésére a testvéri összetartás-

nak, az egymásmegértésnek érzetét nevelni. Mit érünk el, ha van is szövetkezetünk, de össze nem tartunk? Semmit, sőt csúffá tesszük az ügyet. S viszont mennyit érünk el, ha azok a helyi csoportok, az a 20—50—100 ember egymásközt s vezetőikkel öntudatosan s céltudatosan dolgoznak, ha egymást segítik s nehézségek közt is kitarának. Vidékszerűen, a helységek s körülmények szerint, a népszövetségnek mindenütt más és más tartalma lehet az anyagi érdekeket véve; mindenütt azt teszi, azt mozgatja, azt szolgálja, amit a gazdasági fölzsabadulás fölpanaszol s a boldogulás remél és sürgel.

E szempontokra állva mindnyájan nagyban méltányolni fogjuk a kath. népszövetség eszméjét s remélem, hogy a lelkeskedő papság amint velem érez, úgy meg is mozgat mindent, hogy a népszövetséget minden valamirevaló helyen megalakítsa.

Dr. Prohászka Ottokár.

ÚJ DONSA GOK.

— **Erzsébet Amália** kir. hercegnő, Lichtenstein Alajosné hercegné hosszabb külföldi utjáról tegnap este visszatért városunkba.

— **Steiner püspök emléke.** A székesfehérvári Oltáregylet nagynevű alapítójának, Istenben boldogult Steiner püspöknek lelkiüdvéért f. évi május hó 1-én reggel 8 óra-kor fogja bemutatni a szeminárium templomban az engesztelő szt. mise-áldozatot.

— **Szabó Dezső áthelyezése.** Szabó Dezső főreáliskolai tanárt 1908. április 9-én kelt rendeletével a kultuszminiszter a nagyváradai áll. főreáliskolához helyezte át, helyébe pedig Nagyváradról Vág Sándor izr. vallású gyakorló tanárt küldte. Székesfehérvár keresztény társadalma mély szomorúsággal veszi ennek az áthelyezésnek a híret. Lapunk olvasói legjobban tudják, hogy kicsoda Szabó Dezső. Sokszor gyönyörködtek remek tollal, nemes erkölcsi felfogással és megalkuvást ismerni nem akaró, keresztény meggyőződéssel megírt cikkeiben. Ismerte őt a Népakadémia és a többi ismeretterjesztő előadások közönsége. Ünnepe számba ment mindenütt az ő előadása. Akik mint embert közelebről ismerték, el voltak ragadtatva szeretetreméltó egyéniségétől és olyan kincsnek tartották őt, aminő kevés található manapság e sivar felfogású; eszmészegény társadalomban. Legtöbbit veszítenek benne azok a szülők, akiknek fiait tanította. Csodálatos könnyűséggel, valósággal játszva vitte keresztül tanítványait a francia nyelv nehézségein. Szeretettel tanulták tárgyát, mert gyermek-tudott lenni a gyermekek közt

Mai lapunk 4 oldal.

és kitűnő módszerével, találékony ötleteivel, ambícióit keltett a legnehezebb fel fogású diákeinkben is. Tessék megnézni a főreáliskola III. osztályát, mennyire mentek a "huk" nyolc hónap alatt a francia nyelvben!

Az áthelyezés annak a párbajnak következménye, amibe Szabó Dezsőt belekényszerítették. A klerikálisnak csufolt Apponyi a hat zsidó professzorhoz Vág ur személyében hétgediket küldött a főreáliskolába. Reméljük azonban, hogy a következő tanévre Décsi úrral együtt többen is más vidékre zónáznak.

— **Áthelyezés.** K. Nagy Dezső kir. mérnököt a helybeli kulturmérnöki hivatalnál, augusztus hó 1-étől Budapestre, a földművelésügyi minisztériumhoz helyezték át. K. Nagy Dezsőben egy ritka szellemes, társadalmi szempontból szinte pótolhatatlan férfit veszít városunk.

— **Halalozás.** Bohnenstingl Ferenc pilisvörösvari káplán, egyházmegyéinkbeli pap, Mosonban, édesanyja házában, életének 33-ik, áldozópapságának 11-ik évében elhunyt.

— **A vízvárosi templom.** Harmincegy évvel ezelőtt indult meg az a mozgalom, a mely a Vízvárosnak egy templomot kívánt építeni. Harmincegy év után, tegnapi megalkult az a bizottság, a mely végre-valahára nemcsak tervezni, hanem cselekedni is tud. Tegnapi d. u. 4 órakor a városház nagytermében értekezet volt Kuthy József dr. t. főigazgató elnöklété alatt. Megállapították, hogy mekkora összeg áll a bizottság rendelkezésére:

Régi gyűjtésből van	5076	kor.	—	f.
Újabb gyűjtésből van	9987	"	88	"
Dr. Prohászka Ottokár adományára a Gremsperger-hagyatékból	5000	"	—	"
Bilkei F. gyűjtése	1876	"	78	"
Összesen	21940		66	

Ehhez járul még körülbelül 2000 kor. eddig el nem számolt kamat s így a bizottság rendelkezésére 24 ezer kor. áll. Az építés megkezdésekor 5—6000 kor. már megígért összeg folyik be.

A bizottság, a mely a csütörtöki közgyűlés elé terjeszti megalkulását, a következő tagokból áll:

Védnök: *Prohászka Ottokár dr. megyéspüspök.*

Elnök: *Sádra Gyula dr. v. b. t.*

Ügyvivő elnök: *Kuthy József v. b. t.*

Titkár: *Bilkei Ferenc v. b. t.*

Pénztáros: *Lakatos Frigyes dr. v. b. t.*

Jegyző: *Wéber Jenő tanító.*

Szűkebbkörű bizottság: *Bory Jenő okl. építésmérnök, Flaskár József, Holly Géza dr. v. b. t., K. Horváth István v. b. t., az aggr. létező elnök, Kisteleki Károly dr. főügyész, Krécsy Miklós kir. főmérnök, Philipp István tanár, Szalczgruber József v. b. t., Winkler Vilmos főmérnök.*

Választmány: *Almássy János, Almássy József, Antal Ferenc, Balogh József, Berregi József, Berregi György, Bierbauer Viktor dr., Czapáry László dr., Czolner Vince, Csitáry G. Emil, Csöppentzky Mihály dr., Dieballa György, Dornis István, Eisenbarth Károly, Erdőssy Bódog, Fekete Géza, id. Fekete József, Fister János, Fister József, Flis Miklós, Glász Károly, Gudenus Ervin báró, Havranek József, Héjji Imre, Horváth Mihály, Hübner Károly, Juth István, Kaltenecker Márton, Karl István, Kerekes Lajos dr., Kerbler Mátyas, Kecán Liviusz dr., Kégl Miklós, Klaucz György dr., Kneifel Ferenc dr., Knitthoffer János, Knitthoffer Károly, Knitthoffer György, Kövesy István dr., Krencz Ignác, Kristóf Károly, Kuti Márton, Lauschmann Gyula dr., Lits Ferenc, Mészáros Ferenc, Mészáros József, Nagy József, Nagy János per., Nagy István csák., Nagy Ignác, Paulusz István, Pápay Nándor, Péntes Imre, Péntek Ferenc, Pfinn István, Pintér Gyula, Rauscher Béla, Richter József, Rostaházy János, Say Ferenc,*

Sallay Izor, Sikalka János, Schmölez József, Stéger Péter, Szabady József dr., Szabó György v. b. t., Szentenstein János, Szilágyi József, Szuhorics Jenő, Tamás Vilmos, Tar József, Toth Antur, Tóke András, Tóke József, Tóke Pál, Trummer Sándor, Weichinger Sándor, Weisenfeld János.

— **Adomány.** Mihály József alsókirálysori lakos a vízvárosi templom javára 10 koronát adományozott.

— **Kinevezés.** A Magyar-osztrák Bank helybeli főkönyvis szerezett hatodik hivatalnokai állása Schebert Györgyöt nevezték ki.

— **A tuberkulózis ellen.** Székesfehérvár szab. kir. város közgyűlése határozattal állandó segélyben részesíti ezt a nagy fontosságú s az emberiség javára eléggé meg nem becsülhető egyesületet. A csütörtöki közgyűléshez e szép sorokat intézte az egyesület vezelője:

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

Múlt év május havában igazán hátra kértél, a társadalom jól felfogott érdekében hozott határozattal a Fejérmegyei és Székesfehérvár-szab. kir. városi Tuberkulózis ellen védekező Egyesület részére évenként 200 k. segítséget mellőztetőt megszavazni. A belügy-minisztérium jóváhagyó intézkedése után ez év április havában az 1907. és 1908. évre eső részleteket fölvevén engedje meg a Tekintetes Törvényhatósági Bizottság, hogy a vezetésem alatt álló egyesület nevében öszintén érzett hálás köszönetemnek kifejezést adhassak. Székesfehérvár-szab. kir. város törvényhatósági bizottsága, amely emberbaráti és kulturális tén mindenkor hívalásának magaslátán állott, tanúságot tett áldozatkésziséggel, hogy a közegészség nagy érdekeit, az emberbaráti föladatok teljesítését szívén viseli, anyagi erejével gyámolítja. Egyesületünk a város és a vármegye lakosságát ezáltal a magyar fajnak egy nagy részét akarja a tuberkulózis ellen megvédeni és a segítő kéz, melyet a nemes város nyújtott felső, hálás érzést fakaszt minden emberbarát lelkében.

Végül egyesületünk hátáját, öszintén köszönetét tolmácsolom a nemes város közönsége előtt jóságos hajlamainak szíves megnyilatkozásáért.

Székesfehérvár, 1908. ápril 21.

Gróf Csárdy Antal,
elnök.

Dr. Lauschmann Gyula,
titkár.

— **Barkóczy II. A Székesfehérvár és Vidéke** legutóbbi számában a fentebbi cím alatt egy hir jelent, mely elmondja, hogy a múlt napokban *Kostyellik József* helybeli vendégfő, ki egy házasságkötés alkalmával mint tanu szerepelt, az anyakönyvvezető előtt a polgári kötésről felvett jegyzőkönyv aláírását megtagadta. Mi is örömmel veszünk erről a városunkban egyébként nem egyedül álló — nyitkatholikus színvallásról tudomást. Katholikus embereink, jegyesek és tanuk egyaránt, okosak lesznek; ha Barkóczy, illetőleg Kostyellik József példáját követve, a polgári kötésnél úgy viselkednek, amint ezt Ikkiserotük diktálja és a menyasszonnyal a koszoru otthonhagyásával, valamenyien pedig az aláírás megtagadásával nyíltan kifejezést annak katolikus meggyőződésüknek. *A törvény erre jogot ad nekik* s így módon legalább Székesfehérvárról lezoktatják a zsidólapokat és más szemforgató botrányozókát arról, hogy törvényes alapon álló cselekedeteikből kárust csinálnak. Ami jog, az jog. Puktum!

— **A pórtartalékosok esküje.** A két hónapi katonai kiképzésre bevonult honvéd pórtartalékos legénység vasárnap délelőtt ictle le az esküt a honvédelkanyarudvarán. Az eskütételt tábori mise előzte meg, amelyet Knitthoffer István káplán mondott. Szentbeszédében hazaszeretetre, a király és zászló iránti hűségre és vállalosságára buzdította a katonákat. Az eskütételen megjelent Rónai Horváth Jenő tábornok kerületi parancsnok, Koncz Frigyes és Jámorffy Kálmán vezérőrnagyok, továbbá a 17-ik honvédfalagezred tisztikara Teleházy János ezredessel az élén. Utánankor tették le az esküt a csendőrujoncok is.

— **A Szent-István-Társulat** folyó évi május hó 7-én délelőtt fél-10 órakor Budapesten, a Társulat dísztermében ELV. rendes közgyűlést tartja, melyre a Társulat összes tagjait tisztelettel meghívja.

Tárgysorozat a következő:

1. Szentmise a díszterem oltáráján.
2. Elnöki megnyitó beszéd: tartja Nagym. és Fló dr. Horng Károly báró, veszprémi püspök.
3. Aelnöki jelentés.
4. Igazgatói jelentés.
5. Az 1907. évi zároszámadások és vagyonszerűleg megvizsgálása s a följelentvény megadása.
6. Az 1908. évi költségvetés megállapítása.
7. Az igazgatóválasztmány kiegészítése.
8. A számvizsgáló bizottság kiküldése.
9. A Tud. és Irod. Osztály új tagjainak kihirdetése.
10. Esetleges indítványok.

— **Az Orsz. M. Kir. Színművészeti Akadémia vendégjátéka városunkban.** A Színműv. Akadémia vidéki körútjának első állomásán Székesfehérvárt választotta. Előadásait f. é. május hó 1-én kezdi meg Moilire legsikerültebb vigjátékával a "Tartuffe" vel, melynek címszerepét Harsányi Rezső, a Vigszínház tagja játssa. Hogy mily igazán műélvezetet nyújtó előadásban lesz részünk, annak igazolására szolgál egyrészt a Nemzeti Színház igazgatója, Somló Sándor, ki az egész vállalkozás élén áll, valamint Gál Gyula, a Nemzeti Színház tagja, ki a darabokat a modern színjátszás legújabb művészi fogásaival rendezi, másrészt a budapesti sajtó osztályon elismerése, mely mind ezen előadások után egyöntetűen dicsérelt emlékeztet meg a szereplő művészekről. Május hó 2-án Rovetta: "Beccstelenek" c. társadalmi színművet adja elő az Akadémia, mely mű a Vigszínház állandó műsorárája, 3-án pedig a "Cyrano de Bergerac"-ról nánk is előnyösen ismert E. Rostandnak egyik rendkívül bájos romantikus vigjátékában a "Regényesek" ben bucsuzik el tőlünk. — Jegyek a rendes helyárakon előre válthatók Krausz Veroná. dohánytőzsdéjében.

— **Tejszővetkezet Alapon.** Folyó hó 23-án indította meg az újonan alakult alapi tejszővetkezet üzemét, az ig. tagok és érdeklődő közönség jelenlétében. Megjelent a veszprémi központ részéről: Nagy Iván igazgató, Pető vajmester, a helyi igazgatóságtól: Koller Pál megyei gazd. előadó, Látics György plebános, Arvay Zoltán, Major András, Csákvári István és még többen. A legszebb reményekre van kitévés. A tejszővetkezet hivatva van fellendíteni a község szarvasmarha-állományát, a mit buzgó pártolás mellett el is fog érni.

— **A Fejérmegyei Irodalmi és Közművelődési Egyesület** vándor népkönyvtára javára 1908. április 30-án este fél-8 órakor a "Magyar király" szállodában rendezendő művész estélyének műsora a következő: 1. Vikár Béla: A finn nép és irodalma. 2. Regéczy Ilona: hegedűművésznő Schwarzbach Flóra urhölgy zongora kíséretével: Vieuxtemps hegedűverseny. a) Andante és Cadencia; b) Adagio religioso. c) Finale Marziale. 3. Bédy Schwimmer Rózsa: A modern nő költésségei. 4. Regéczy Ilona és Schwarzbach Flóra: a) Góldárd: Adagio pathétique; b) Bach: Gavotte (hegedű szóló). 5. Jászai Mari a Nemzeti színház művésznője: Költemények Vörösmartytól, Petőfőtől és Endrődi Sándor kurucnótáiból. 6. Regéczy Ilona és Schwarzbach Flóra: a) Húbay: Berceuse. b) Sarasate: Spanyol tánc.

— **Közgyűlés a városnál.** Székesfehérvár szab. kir. város törvényhatósági bizottsága 1908. évi április hó 30-án délután 3 órakor a városház nagytermében *rendes havi közgyűlést* tart, a következő tárgysorozattal.

Tanácsi előterjesztés Dieballa Györgynek Darányi Ignác földművelésügyi miniszter üdvözlése iránti indítványa tárgyában.

Dr. Kerekes Lajos h. polgármester jelentése Vajda Ödön zirci apát üdvözlése tárgyában.

A Fejérmegyei és Székesfehérvár szab. kir. városi tuberkulózis ellen védekező egyesület közönsé levele a város adományáért.

Dr. Kerekes Lajos h. polgármester jelentése a Farkasdy Dezső lemondásával megüresedett kiegészítési bizottsági tagság betöltése és egyéb bizottsági tagságok betöltése tárgyában.

Kiadóhivatal jelentése a határij bányával 4 hold 39 négyszögöl Gróf Merán-föld terület megyéjei tárgyában.

Pályázati hirdetmény Kollmann István volt városi irnok állásának betöltése tárgyában.

Dr. Kerekes Lajos h. polgármester jelentése a városnak a nagyperkátai s a pécsi Kossuth szobor teleplezési ünnepélyén képviseltetése tárgyában.

A fegyelmi választmány határozata Havranek József volt polgármester ügyében.

Árvaházi igazgató tanácsi előterjesztés az árvaházi lelkész tiszteletdíjának felolvasása tárgyában.

Tanácsi jelentés Jaborek Viktornak levéltárnokká kinevezéséről.

Tanácsi előterjesztés Prosch János javadalmi ügynök fizetési előlege tárgyában.

A kereskedelmi m. kir. Minister 22807/1908. sz. leirat a helyi érdekű vasutakra felvett 350.000 korona költségen kamatai és törlesztési részleteiük az utadó-alap terhére át nem utalhatása tárgyában.

Tanácsi előterjesztés Turjak Etel tometési segély és évi kegydíj iránti kérelme tárgyában.

Tanácsi előterjesztés a dunántúli dulosszövetségnek a Székesfehérvárott rendezendő szivetségi dalos ünnepre nyújtandó anyagi segély és versenydíj tárgyában.

Tanács jelentése a f. évi január hó 27-iki közgyűlésen engedélyezett függő kölcsön és felvett kölcsön igénybe vétele tárgyában.

Tanácsi előterjesztés 35000 korona függő folyószámla kölcsön felvétele tárgyában.

Tanácsi előterjesztés Dr. Palánszky Miklós ker. orvos fizetési pótlékának utalványozása tárgyában.

Tanácsi előterjesztés az 1908—1910. évekre az adó-felozámlási bizottsághoz 1 rendes és 1 pótlag választása tárgyában.

Tanács jelentése a bérkocsizási iparról szóló szabályrendelet kereskedelmiügyi miniszteri jóváhagyása tárgyában.

Tanácsi előterjesztés az 1907. évből befolyt 408 kor. 55 fill. anyakönyvi kivonati díjnak Matthes Mihály anyakönyvvezető részére leendő utalványozása tárgyában.

Tanácsi előterjesztés Kusalukov Vladimir 500 kor. díj kiutalása iránti kérvénye tárgyában.

Nyugdíjfelügyelő bizottság előterjesztése Havranek József polgármester és Winkler Vilmos főmérnök nyugdíjazása tárgyában.

Nyugdíjfelügyelő bizottság és tanács előterjesztése Özy-Schwanné Jánosné nyugdíja, illetve kegydíja tárgyában.

Tanácsi előterjesztés Erdőssy Bódog villamos ellenőrtiszteletdíja tárgyában.

Tanácsi előterjesztés a városi közevilágítás javítása tárgyában.

Tanácsi előterjesztés az amerikai szőlő telep átvételének megvizsgálása tárgyában.

Tanácsi előterjesztés a kőfűrő gép kipróbálásának eredménye tárgyában.

Tanácsi előterjesztés a kézügyességi tanfolyam szükségesség póthitel tárgyában.

Dr. Kerekes L. j. h. polgármester előterjesztése a helyi érdekű vasutak részvénytársaságához igazgatósági tag kiküldése tárgyában.

Több törvénycikk kihirdetése.

Becsület és párba. A helybeli főreáliskolában hónapok óta húzódó, forrongó hájszama a befejezés stadiumához jutott. Hogy a helyzetet minden oldalról megvilágítsuk, sok mindentől be kellene számolnunk. A két irányt ismerjük, az egyik, a lapok hasábjain viroit s nem dicstelen harcot a nemzeti kulturánkat, erkölcsünket gyökereiben megátadói irány ellen. Egy fiatal, rendkívül képzett s széles látókörű ember állott a mi irányunk élén, Szabó Dezső főreáliskolai tanár, ki az elpenye megindított hajszában áldozatul esett azok között a fűrfangos fonogatott szövevények között, amelyekkel ennek a nagy keresztény erőnek működését lehetetlenné tették.

Érdekes lesz a dolog előzményeire világitanunk. A főreáliskolának egyik újképű zsidó tanára — mondjuk így — elszölte magát. Szabó Dezső ezt kiserkesztette. Cikküket írt a szociáldemokráciáról, a színházról, sajtóról stb.

Az úgy más fordulatot vett. Akadt a tanári karban egy átabota, tarka-barka alak, Boromisza Jenő, ki régebbi személyi hiúságból személyes ellensége volt Szabó Dezsőnek. Boromisza Jenő kezdetben szintén ugyanolyan irányban forgatta tollát, mint Szabó Dezső, minthogy azonban öt gyarló írásértérrel mellőzni kellett, sértett önértetének kitérését vont maga után.

Szabó Dezső feltűnést keltő, ragyogó tollal megírt cikkei Boromisza Jenő háttérbe szorították. Személyi hiúságának megsértése sodorta bele abba a kelletlen hájszába, amelybe ő — talán maga se tudja hogyan — mások eszköztől homlokterbe került. Szabó Dezsőt, Kelemen Béla igazgató, Varga Mátyást folytonosan sértette, támadta: Exaltált kedélyállapota a leghevesebb kifakadásoknak lett forrása. Az igazgatót hivatalos hatalommal való viszályval vádolta, a legvadabb támadásokkal illette, majd ha behiggadt, a legnagyobb elégtételre is kész volt. Tanártársai, igazgatója a legnagyobb jóakarattal voltak iránta, mérsékletre intették. Nyilatkozatot vettek tőle, amelyben becsületszóval arra kétélezi magát, hogy hallgatni fog. Adott szavát heves természetű megszegte vele. Ha a tanári szobában megjelent, nem volt rá eset, hogy egyik-másik kollégájába bele nem kötött, órák hosszat elszavalt az „igazság”-ról. Március 30-án konferencia egybehívását kérte az igazgatótól: Az igazgató nem látván indokoltnak a konferencia egybehívását, megtagadta a kérelmet. Boromisza heves támadással, vadaskodással felelt, majd pedig mikor az igazgató csendre intette s azt mondotta, ki fogja vezetni, sulyosan becsületsértő szavakkal illette, ugyanakkor sértette becsületében Varga Mátyást is, akivel nem egyszer zörölt össze hevesen.

Ez a dolog története. A tárgyaláson különben sok érdekes epizód történt. Kelemen Béla igazgató ismertette a dolog történetét, egyiket odavetett vonásban megfestette Boromisza egyéniségét. Mikor idejött, lelkesedve mesélte, hogy a Fejérmegyei Naplóban cikkeztek. Egy kis pénzmagot akart ezáltal gyűjteni — mondotta. Keresztény szociálista s ő igen jóvelmezőnek tartja a keresztény szociálistáskodást. Ha egy pesti szociáldemokrata pártútkár 300 koronát vag. zsebre, neki is juthat valami. Magasröptű terveibe beleszólt, hogy egy kis házikót vesz s a sajátjában fog lakni boldogan.

Igen érdekes volt Krausz Zsigmond védőügyvéd részéről előterjesztett védelem. Arra akart mindenáron rávilágítani nagy apparátussal, hogy Boromisza folytonos üldözésnek volt kitéve a tanári kar keresztény tagjainak részéről, az irányzatos felekezeti kérdésben ő a tisztító szerepére vállalkozott. Különben, hogy a dolognak ez az oldala tisztább megvilágítást nyerjen, tanukul a következőkért kérte beidézni kivétel nélkül: Décsi György, Márton Jakab, Nagy Béla, Füst Aladár. Persze ebből kiváncsi nem került kivételre.

Boromisza tanárnak a tárgyalás alatt is folyton megnyilatkozott ki-kirohanó egyénisége. Az ellene tett vallomások némely passzusban olyan mélyen érintette, hogy dühbegurultában folytonosan közbeszóvalokkal igyekezett a hatást romtani, sőt odaugrott az asztalhoz s élénk gesztusok között tiltakozott és helyreigazított.

Hajtsék Gyula ügyész véd- és dr. Krausz Zsigmond védőbeszéde után ítéletet hirdetett Fiáth

Imre járásbíró. A büntető törvénykönyv 761. pontjába ütköző, Kelemen Béla igazgató ellen két rendben és Vargha Mátyás tanár ellen elkövetett becsületsértésben. büntösnek mondotta ki a törvényszék Boromisza Jenőt s 60—40, 40 korona pénzbüntetésre és az ügyvédi költségek megfizetésére ítélte. Krausz Zsigmond védő annyira enyhének találta a büntetést, hogy megnyugodott az ítéletben.

Az ítéletkihirdetés után nyomban a párba vétéséért tárgyalta a bíróság már sokkal kisebb érdeklődés mellett. Szabó Dezső és Boromisza között, a már előbb említett személyi ellentétkekből kifolyólag régi volt a feszült viszony. Boromisza örökös támadásait nyugodtan tűrte Szabó Dezső, azonban mikor a legsúlyosabb becsületsértéssel illette, párba hívta ki. Ezután is mindent elkövetett az ügy békés elintézésére, adatokat gyűjtött Boromisza előleletéből, melyek őt a párba jár disqualifikálják, azonban a becsületbíróság csak 2 napot tűzött ki az adatok gyűjtésére, amely idő alatt a dolgok elintézése lehetetlen volt. Szabó Dezső segédei az utolsó pillanatban is bocsánatkérést ajánlottak Boromisznak, azonban ő ebbe belemenni hajlandó nem volt. A párba jár április 6-án volt, azonban sebesülés nem történt. Boromisza teki-tettel arra, hogy párba jár miatt már állt ki büntetést, 4 napi államfogházát, Szabó Dezső 2 napi államfogházát kapott.

A székesfehérvári első közökegyháza 1908. április 30-án (csütörtökön) délután 5 órakor a vármegyeház kistermében tartja közgyűlését.

Bomba a Sár-utcában. Folyó hó 25-én este 11 órakor nagy riadalomra ébredtek a Sár-utca lakosai. Óriás dörrénés zúgott végig az utcán, megriaszítva az alvók álmát, sok találgatásra adván okot az ébren levőknek. Az emberek az utcára siettek, hol világossá lett mindenki előtt, hogy az utcán, Peresztegi György Sár-utca 51. számú háza előtt bombarobbanás történt. A bomba Peresztegi házában faláról mintegy másfél méternyi magasságra leszedte a vakolatot, azonban nagyobb kárt nem idézett elő. Nem tudják, hogy sületlen tréfa-e, vagy büntény forog fenn. A valódi tényállás kiderítésére nyomoz a rendőrség. Az est-homályban egy magas alakot láttak settenkedni a ház alatt, valószínűség szerint ő a dolog szerzője.

Plebános Urak figyelmebe.

A „No temere” pápai encyklika által előírt házassági nyomtatványok a székesfehérvári Egyházmegyei Könyvnyomdában kaphatók.

Halálos szerencsétlenség. Végzetes kimenetelű szerencsétlenségnek voltak tanúi Adony-Szabolcs állomás vasúti alkalmazottai folyó hó 26-án este 6 órakor. A Székesfehérvár—Paksi vonal mozdonya tolatott az állomáson. Tolatás közben Szűcs Endre helybeli vonatfékező két kocsit közé került s a saját vigyázatlansága folytán oly szerencsétlen helyzetbe jutott, hogy az összeütköző kocsik lánycsákja teljesen összezúzódtak. Néhány pillanat alatt elhagyta az élet. A szerencsétlenség színhelyére összefutottak a vasut alkalmazottai, de minden segítség hiába való volt, a fékező összeroncsolva fektet a síneken. Hulláját Fehérvárra szállították. Koporsójára felesége s három árva borul.

Zsebmetsző. A vásár forgatagában ott történt az eset, hol a legnagyobb bankóval forognak az emberek az állatvásáron. Itt sürgött-forogott Helmstreit Károlyné helybeli asszony is a maga féltékenyen őrizett 130 koronányi bankójával, vevő szándékkal. Egyszer csak egy valaki jó erősen, de mit sem sejtetően hozzádörgölődik s oda van kerek 100 korona zsebkönyv tartalmába. A néni, mikor a veszedelmet észrevette, nagy patáliát csapott, felhívva az esetre Szűcs János rendőr figyelmét, ki még idejekorán nyakon csípte a zsebmetszőt. A pénzt Helmstreitné asszony zsebébe; a zsebmetsző, Navaszél József pedig a dutyi fenekére került.

VITA

SÓSKÚT FORRÁS VASMEGYE

ALKALIKUS NATRON-LITHIONOS GYÓGYVIZ

Orvosilag ajánlva: húgysavas diathesis, köbzsvény, cukorbetegség, gyomor, vese és húgyhólyag-bántalmaknál stb.

Mint üdítő és borviz páratlan.

Bővebb felvilágosítással szolgál a

Központi iroda: Budapest, V., Lipót-körút 29

Főraktár:
SIMON GYÖRGY és KOVÁTS PÁL
uraknál Székesfehérvár.

KAPHATÓ: gyógytárak, drogeriák és fűszerüzletekben.

— A Szekesfehérvári Kath. Legényegyesület május hó 3-án Távirata-utca 6-ik sz. helyiségében táncfőzérkét rendez. Kezdeté este 8 órakor. Belépti-díj személyenként 40 fillér.

— A telen ára veszendőben. Szekeres Mihály táci földművesgazda 150 k. öszzekuporgatott vagyonkijával bejött a fehérvári vásárra, hogy kedvére való tehenet vegyen. A mint a Deák Ferenc-utcán át igyekezett a vásárra, hozzászegődött egy barna kopottas alak s figyelmébe ajánlotta az ut porában előtte néhány lépésre fekvő tárcát. Szekeres gazda örömmel kapott utánna s rögtön nyábe suttótték az elhatározást, hogy a közösen szerzett vagyonkán közösen fognak osztozkodni. Betelepedtek a lövölde kertjébe, hogy az osztozkodást teljesen zavartalanul végezhessék. Osztozkodási kísérleteiket azonban egy dühös ábrázatu uricember zavarta meg. Egyre azt hangoztatva, hogy a tárcza az övé s hogy gyamuja rájok irányul. Azonnal Szekeres gazda megmozdításához látott, zsebeit, tárcáját átvizsgálta. E közben észrevétlenül kiemelte Szekeres gazda 150 koronáját. A keresett tárcát is megtalálta Szekeres pejtásánál, kit ezen az alapon nyomban a rendőrségre citált. A hópbon maradt Szekeres gazda pedig megtapogatván zsebeit, érezte a hiányt s a rendőrségre sietett. Itt már ismerték a furfangos kimeneteli tolvajfogást, mit a két szemétszőnek rajta minden alkadály nélkül sikerült végrehajtani. A rendőri nyomozás a tolvajok egyikét Schönfeld Simon nagyszentmihályi illetőségű csavargó alakot előállította, azonban pénzt nem találván nála, további nyomozást indit kollégájának kézrekerítésére.

— Steinhercz Jakab dr. urnak — pardon! ezer bocsánat! — szinte el is felejtetem választolni. A mint látni tetszett, legutóbb sokkal okosabb dologban törtem a fejemet. Aztán meg, észintén-megvallom, hogy nagyon szégyenlitem is magamat. Miért? Azért, mert syllabizáltam, törtem a fejemet az írásain, de nem értem meg. Mivel azonban hallottam, hogy nálamnál sokkal okosabb emberek se értették meg, azóta egy kissé meg vagyok nyugodva. Világosan csak annyit öklumláltam ki, hogy Steinhercz dr. ur egyik másit inkriminált passzust azzal védelmezi, hogy azt csak egy ember állítja. Naderő! Mintha én mondtam volna valaha, hogy ott egyszerre két ember beszél. Idézeteinek ellenőrzésére nem vállalkozom. Valami vékonyka zsidónyelvi ismereten voltak ugyan valamikor réges-régen kispap koromban, de azok most már szerencsésen annyira elpárologtak, hogy mindig örülök, ha a boltok zsidó feliratát: „kóser fleischbank“, „kóser Gasthaus“ stb. kibetűzőm sikerül.

Érdemleges választ csupán a spanyol inkvizícióra szeretnék adni. Vagy én, vagy más. De talán később! Addig is legyen kegyes, (ha lesz kegyes) Steinhercz ur megelégedni annyival, hogy az inkvizíció mindenütt állami intézmény volt. Az egyház ezt mindig ellenzte, tiltakozott ellentük s s a kik a pápához menekültek, a pápa hathatósan megvédelmezte őket. Az állam a vallásszakadást (a vallás és állam egye voltak) az állami egység szempontjárt üldözte s mert egyes új vallások tanítványait az államra nézve veszedelmet láttott. (Ez az üldözés azonban — ön is tudja, atja, ha a történelem iránt érdeklődik — a középkorban pro és kontra folyt. A kassai három katolikus mártírt pl. a protestánsok épügy belefójtották az árnyékszékebe, mint a hogyan mások gályákra kerültek.) Ha papok az inkvizícióban, vagyis a bűn kikeresésében részt vettek, azt mint az állam alkalmazottait tették. Épenugy, mintha Steinhercz ur jó lószakértő volna s ezért beválasztának a loávató bizottságba. Az ott elkövetett esetleges hibáit okos ember bizonyára nem írná a zsidó hitközség számlájára.

Egyébiránt, ha a spanyol inkvizícióra kíváncsinak méltóztatik jenni, olvassa el Steinhercz ur Ballagi Aladar dr. egyetemi tanár, országyűlési képviselő felolvasását, amelyet pár év előtt a Magyar Tudományos Akadémiában az inkvizícióról tartott. Ballagi Aladar dr. épen ugyanazt állítja, amit én most állítok. Ballagi pedig protestáns ember s így semiesetre sem vádolhatja senki arról, hogy klerikális elfogultság vezette az írásában. Vészi ur (az ő írásait talán jobban ismeri Steinhercz ur) ugyanabban az időben ezt akarta elhitetni felőle. De én reméylem, hogy ezt még Steinhercz ur sem hitte el neki.

Végül még egyet. Öszintén gratulálók (nem tudom magannak gratuláljak-e, vagy Steinhercz urnak?) azért a rendkívüli módorbéli csiszolódásért, a melyet legutóbbi írásában tapasztaltam. Steinhercz ur! le valóban meglepő! és mélyen meghat engem! Előbb a „tisztességemet“ vontam kétségbe és „hitvány“ öllözönök“ nevezett, mert az általa ajánlott könyvből más mondatokat bátorkodtam szóról-szóra kiolvasni, mint a milyen az ő disztingválit izlésének tetszett! Most már mindenki egyszerűen csak „hazudozó“, ha Steinhercz ur véleményét merészkedik el nem fogadni. Bámulom ezt a finomodást, ezt a csiszolódást, a dolgoknak és eszméknek illeten keztýűs kézzel, valódi uri módorbán való kezelését! Gatt über die Welt! Steinhercz ur! hova jutunk, mire föl! — ha ön így rohan a gyengédség illatos pázsítján! Ön hovahamar fehérvári városokat kap s mint a béke szelid galambja fog röpöködni Fészkesfehérvár szabkir város vásári porral telt özondus levegőjében.

Béke velünk és gyöngyharmat!

Bilkei Ferenc.

IRODALOM.

Az új házassági törvény rövid magyarázata. Gennari Kázmér bíboros, a kiváló egyházjogász „Breve commento della nuova legge sugli sponsali e sul matrimonio“ címen az új házassági törvényhez minden részletre kiterjedő, alapos magyarázatot írt, melynek gyakorlati használhatóságát és értékét fényesen igazolja az a körülmény, hogy alig pár hónap alatt három kiadást ért — Gennari jeles műve dr. Császár József theol. tanár fordításában magyarul is megjelent. A magyar fordítás az olasz eredetinek harmadik kiadása után készült, melybe már fel vannak véve a zsnati kongregációnak (S. Congr. Conc.) az ügyben hozott legújabb resolúciói is. Már most megrendelhető az Egyházmegyei Nyomdánál Szombathelyen. Ára a pénz előleges beküldése mellett bérmentve 1.30 kor. — növekedékpapok részére legálább tíz példányuk egyszerre való megrendelése esetén 1. — kor. bérmentve. — Utánvétel után! történt megrendelés esetén a postadíj a megrendelőt terheli.

Magyarország ipari munkásai. E címen néhány nap mulva egy mindnyájunkat közelről érdeklő és az egész keresztény szociális mozgalomra nézve nagy jelentőségű bíró munka fog napvilágot látni Huszár Károly szerkesztő tollából. Pontos számokkal és megbízható adatokkal világít be a szerző a magyar munkásélet mélysegeibe és nyomorúságába. Az ipari szociális kérdés lényege még sok olyan ember előtt is ismeretlen, aki megfelelő szociális érzékkel bír és buzgó tevékenységet akar kifejteni a keresztény társadalmi akciók terén. A papság, a tanítói kar, a köztisztviselők nem ismerhetik meg kellőképen a munkáskérdést, mert nem jutnak a megfelelő adatok birtokába. Maga a munkásosztály sem haj-

landó hitelt adni sokszor tömörülésre való felhívásunknak, mert nem ismeri az általános szociális helyzetet.

Ezen akar Huszár Károly új könyve segíteni. Ebben mindenki által érthető, s mindenki által hozzáférhető módon ismertetve lesznek statisztikai adatokkal az ipari munkások száma, a munkások családi állapota; kora, neme, — a munkaidő, a kispári és gyári munkások táplálkozása, a munka áldozatai — az iparfejlesztés és a szakszervezeti ügyek. Hézagpótló mű ez. A füzet a keresztény szociális irodalomban. Ha ezt sok ezer számára tudjuk a nép közé vinni, akkor egy csapásra kell fellendülnie szakszervezeti mozgalomunknak.

Azért melegen ajánljuk ezen röpirátot összes szervezeteink és egyesületeink hathatós pártfogásába. Egyetlenegy felvilágosodott keresztény szocialista asztaláról sem hiányozhatik Huszár Károly ezen régen várt röpirata. Egyes példányok ára 40 fillér. Legalkalmasab volna, ha szervezeteinkben egyesek összegyűjtenék a pénzt és egy utalványon rendelnék meg az összes szükséges példányokat egy címre. Megrendelhető a pénz előleges beküldése mellett e címen: Huszár Károly szerkesztő Budapest, VIII., Szentkirályi-urca 28.

HIRTLING PAL
KOCSIGYÁRTÓ,
Szekesfehérvár. Raktár: Simor-utca 35.

Üzlet: Tolnai-utca 16.

A nagyérdemű közönség becses figyelmébe ajánlom dusan berendezett kocsit raktáromat. Továbbá ajánlom ujonnan berendezett bogárn üzletemet, készletbe tartok mindennemű hintó és hajtó kocsit korbákat, kerekeket és hozzá tartozó összes fa részeket a leggyorsabban és jutányos árban szállítok.

Nyolc személyre való társaskocsi Echo tetővel eladó.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy a Vörösmarty-téren levő mosodát megvettem és az ott mosás vagy vasalás céljából átadott ruhame-müt mosodámban lehet átvenni.

Ugyanott mosás és vasalás elfogadtatik.

Tisztelettel

Nagy Ignác mosodás,
püspökség mellett.

Ugyanott kótszobás lakás azonnal kiadó!

SCHMÖLTZ LÁSZLÓ
CIM, CIMER, SZOBAFESTŐ és MÁZOLÓ
SZÉKESFEHÉRVÁR, VÁSÁRTÉR 17. SZÁM.

Elvállal minden e szakmába vágó munkát a legnagyobb igényeknek megfelelőleg, szolid árak mellett.

Ugyanott egy jó házból való fiu tanulónak felvételt.

Nyomtatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában, Szekesfehérváron.